

ЯКІСНИЙ АНАЛІЗ РЕАЛІЗАЦІЇ ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТА КОНКУРЕНТОСТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДУВАННЯ

© 2014 КУЗЬМИНЧУК Н. В., АНДРЕЄВА Є. Л.

УДК 658

Кузьминчук Н. В., Андреева Є. Л. Якісний аналіз реалізації організаційно-управлінського потенціалу та конкурентостійкості підприємств машинобудування

Статтю присвячено визначенню особливостей реалізації організаційно-управлінського потенціалу та конкурентостійкості підприємств машинобудування, які є стратегічно важливою ланкою національної економіки. Сформовано систему показників, які характеризують напрямки конкурентостійкості (виробничу, фінансову, маркетингову, соціальну) і організаційно-управлінський потенціал. Використання економіко-математичного методу кластерного аналізу дозволило оцінити рівень ефективності матеріальної мотивації персоналу та розвитку економічних процесів підприємства за якісними ознаками. Здійснено розподіл підприємств машинобудування за рівнем організаційно-управлінського потенціалу та конкурентостійкості, що дає можливість продукувати якісні та своєчасні управлінські рішення залежно від акценту на вирішенні проблеми та забезпечує реалізацію адекватної моделі розвитку підприємства в умовах трансформаційної економіки.

Ключові слова: організаційно-управлінський потенціал, підприємства машинобудування, конкурентостійкість підприємства, кластерний аналіз.
Рис.: 5. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 18.

Кузьминчук Наталія Валеріївна – доктор економічних наук, доцент, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» (вул. Фрунзе, 21, Харків, 61002, Україна)

Андреева Євгенія Леонідівна – асистент, кафедра економіки та маркетингу, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» (вул. Фрунзе, 21, Харків, 61002, Україна)

УДК 658

Кузьминчук Н. В., Андреева Е. Л. Качественный анализ реализации организационно-управленческого потенциала и конкурентостойчивости предприятий машиностроения

Статья посвящена выявлению особенностей реализации организационно-управленческого потенциала и конкурентостойчивости предприятий машиностроения, которые являются стратегически важным звеном национальной экономики. Сформирована система показателей, которые характеризуют направления конкурентостойчивости (производственную, финансовую, маркетинговую, социальную) и организационно-управленческий потенциал. Использование экономико-математического метода кластерного анализа позволило оценить уровень эффективности материальной мотивации персонала и развития экономических процессов предприятия по качественным признакам. Осуществлено распределение предприятий машиностроения по уровню организационно-управленческого потенциала и конкурентостойчивости, что дает возможность продуцировать качественные и своевременные управленческие решения в зависимости от акцента на решении проблемы и обеспечивает реализацию адекватной модели развития предприятия в условиях трансформационной экономики.

Ключевые слова: организационно-управленческий потенциал, предприятия машиностроения, конкурентостойчивость предприятия, кластерный анализ.
Рис.: 5. **Табл.:** 1. **Библ.:** 18.

Кузьминчук Наталья Валериевна – доктор экономических наук, доцент, Национальный технический университет «Харьковский политехнический институт» (ул. Фрунзе, 21, Харьков, 61002, Украина)

Андреева Евгения Леонидовна – ассистент, кафедра экономики и маркетинга, Национальный технический университет «Харьковский политехнический институт» (ул. Фрунзе, 21, Харьков, 61002, Украина)

UDC 658

Kuzmynchuk N. V., Andreeva Y. L. Qualitative Analysis of Realisation of the Organisational and Managerial Potential and Competitive Sustainability of Engineering Enterprises

The article is devoted to detection of specific features of realisation of the organisational and managerial potential and competitive sustainability of engineering enterprises, which are a strategically important link of the national economy. The article forms a scorecard, which characterises directions of competitive sustainability (production, financial, marketing and social) and organisational and managerial potential. The use of the economic and mathematical method of cluster analysis allowed assessment of the level of efficiency of material motivation of personnel and development of economic processes of an enterprise by qualitative features. The article conducts distribution of engineering enterprises by the level of organisational and managerial potential and competitive sustainability, which allows generation of high quality timely managerial decisions depending on the focus on a problem solution and ensures realisation of an adequate model of enterprise development under conditions of the transformational economy.

Key words: organisational and managerial potential, engineering enterprises, enterprise competitive sustainability, cluster analysis.
Pic.: 5. **Tabl.:** 1. **Bibl.:** 18.

Kuzmynchuk Nataliya V. – Doctor of Science (Economics), Associate Professor, National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute» (vul. Frunze, 21, Kharkiv, 61002, Ukraine)

Andreeva Yevheniya L. – Assistant, Department of Economics and Marketing, National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute» (vul. Frunze, 21, Kharkiv, 61002, Ukraine)

Машинобудівна галузь є стратегічно важливою ланкою національної економіки, особливо для країн пострадянського простору. Одним із напрямків забезпечення конкурентостійкості підприємств машинобудування є ефективне використання їх організаційно-управлінського потенціалу (ОУП). Забезпечення стійкості функціонування підприємства в умовах ринкової конкуренції, наслідків глобальної фінансової кризи, важкодоступності кредитних ресурсів, зменшення платоспроможного споживчого попиту є безперечно стратегічно важливим завданням для стабільного розвитку підприємств галузі

машинобудування у майбутньому. Тому, перш за все, виникає потреба в аналізі та обґрунтуванні особливостей реалізації основних напрямів організаційно-управлінського потенціалу підприємства разом із конкурентостійкістю підприємств машинобудівного комплексу.

Основні характеристики, особливості функціонування, критерії та показники ідентифікації ОУП відображено в роботах українських та зарубіжних вчених, зокрема: Кузьміна О. Є. [1], Шегди А. В. [2], Мильника В. В. [3], Осовської Г. В. [4] та конкурентостійкості підприємства – Чернеги В. В. [5], Печеркиної О. Е. [6], Фіонина В. В. [7] та ін. Проте, проведений

аналіз джерел потребує обґрунтування усього комплексу параметрів, що можуть бути покладено в основу формування системи показників ОУП і конкурентостійкості підприємства з метою оцінки їх стану та тенденції розвитку. У зв'язку з цим мета статті є полягає у характеристиці стану організаційно-управлінського потенціалу та конкурентостійкості підприємств машинобудування на основі кластерного аналізу. Теоретичну та методологічну основу досліджень склали наукові праці та методичні розробки вітчизняних і зарубіжних фахівців, що аналізують основні напрями ОУП та конкурентостійкості підприємства. Крім того, у процесі дослідження було використано методи: економіко-математичного моделювання, системного аналізу економічних явищ, графічний метод.

В обліково-аналітичній практиці використовуються різні методичні підходи до характеристики стану ОУП [8 – 11] та конкурентостійкості машинобудівного підприємства [12 – 18]. Формування інформаційного простору для відповідного оцінювання здійснено на основі підбору комплексу (системи) показників за обраними напрямками, що пропонується реалізувати шляхом реалізації п. 1 (рис. 1). У результаті автором запропоновано оцінювати ОУП і напрями конкурентостійкості підприємств машинобудування за такими групами показників:

1) *організаційно-управлінський потенціал*: ефективність побудови і функціонування організаційної структури управління (коефіцієнт дотримання норм ієрархії; коефіцієнт автономності підрозділу організаційної структури управління; коефіцієнт децентралізації структури управління); ефективність організації процесу управління (коефіцієнт економічності систем управління);

2) *напрями конкурентостійкості підприємства*: виробнича (матеріалоємність виробництва, коефіцієнт технічної придатності основних фондів, коефіцієнт асортиментних зрушень); фінансова (коефіцієнт фінансової автономії, коефіцієнт загальної ліквідності, рентабельність продукції, коефіцієнт стійкості економічного зростання); маркетингова (рентабельність продажів, співвідношення витрат на маркетингові дослідження до загального обсягу реалізованої продукції); соціальна (співвідношення середньої заробітної плати підприємства до середньогалузевої, питома вага працівників, що пройшли перепідготовку та підвищення кваліфікації, коефіцієнт стабільності персоналу).

Аналітична обробка показників рівня ОУП та конкурентостійкості підприємства (п. 2, рис. 1) здійснено на основі використання кластерного аналізу (метод *k*-середніх). Розрахунки проведено на основі даних річної фінансової звітності за 2009 – 2012 рр. підприємств машинобудування (ПАТ «Азовмаш», ПАТ «Дніпроважмаш», ПАТ «Харківський машинобудівний завод «Світло Шахтаря», ПАТ «Донгормаш», ПАТ «Старокраматорський машинобудівний завод», ПАТ «Новокраматорський машинобудівний завод», ПАТ «Славважмаш», ПАТ «Потенціал», ПАТ «Горлівський машинобудівник») Східного регіону. Використання кластерного аналізу як інструменту дозволило скоротити розмірність даних за якісними ознаками трьох рівнів: високий, середній, низький у динаміці. Формування завдань кластерного аналізу з позиції даної роботи представлено на рис. 2.

Для інтерпретації результатів розрахунків представлені середні значення показників для кожного кластера за ОУП (рис. 3) і напрямками конкурентостійкості: виробнича, фінансова, маркетингова та соціальна (рис. 4).

Виходячи з рис. 3, за рівнем ОУП підприємства класифікуються таким чином: 1 кластер характеризується низьким рівнем ОУП, оскільки: *по-перше*, середнє значення коефіцієнта дотримання норм ієрархії становить 1,37, тобто підприємства недовикористовують потенціал управлінських ланок і потребують оптимізації їх роботи; *по-друге*, низький рівень децентралізації структури управління свідчить про відсутність у структурних підрозділах необхідних прав у прийнятті рішень, відсутність комплексного підходу до розв'язання проблем; *по-третє*, показник економічності систем управління має від'ємне значення, тобто має місце збиткова діяльність при відповідних витратах підприємств на адміністративні цілі. Щодо коефіцієнта автономності підрозділу (на прикладі маркетингового відділу) організаційної структури управління, то для підприємств 1 – 3 кластерів він має майже рівні значення (0,027, 0,029 та 0,023 відповідно). Це означає, що на усіх аналізованих підприємствах даний підрозділ вирішує певний обсяг поставлених завдань, реалізує певну економічну діяльність, що в кінцевому підсумку, не має значного взаємозв'язку з іншими показниками управлінського потенціалу.

2 кластер включає підприємства із середнім значенням усіх аналізованих показників. Так, середнє значення коефіцієнта дотримання норм ієрархії становить майже 1,1, тобто близько 10% рівнів управління потребують оптимізації; коефіцієнт ефективності витрат на управління досить невисокий 0,24 (< 1).

3 кластер підприємств в цілому відповідає високому рівню ОУП, оскільки: фактична кількість рівнів управління майже дорівнює оптимальній, значення коефіцієнта децентралізації свідчить про ймовірну здатність стратегічних центрів господарювання вирішувати завдання відповідно до своїх цільових функцій, коефіцієнт економічності систем управління високий – 1,63 (прибуток перевищує адміністративні витрати в 1,63 рази).

Виходячи з проведеного аналізу, меншість спостережень (25%) припадає на 3 кластер (групу) з високим рівнем ОУП, 25% – з низьким та 50% – із середнім.

Так, виходячи з рис. 4, маємо таку інформацію:

1) *для виробничої конкурентостійкості*:

1 кластер в цілому характеризується високим рівнем виробничої конкурентостійкості за рахунок відносно низької матеріалоємності виробленої продукції (середнє значення 0,45), а також досить значного коефіцієнта технічної придатності основних фондів на рівні 0,55 (тобто відносно невисоким зносом обладнання);

2 кластер характеризується середнім рівнем виробничої конкурентостійкості, а саме: середнім рівнем технічної придатності основних фондів (0,42) та достатньо високою матеріалоємністю продукції (0,58). Проте, рівень асортиментних зрушень трохи вище, ніж у підприємств 1 кластера (0,22);

3 кластер має самі низькі показники виробничої стійкості: рівень технічної придатності основних фондів становить 0,30, спостерігається майже повна відсутність випуску інноваційної продукції та висока матеріалоємність виробництва (0,67).

2) *для фінансової конкурентостійкості*:

1 кластер характеризується відносно середніми фінансовими показниками економічної діяльності підприємств. Так, коефіцієнт фінансової автономії має середнє значення 0,38, що менше відповідного нормативного значення, а отже, свідчить про високий ризик неплатоспро-

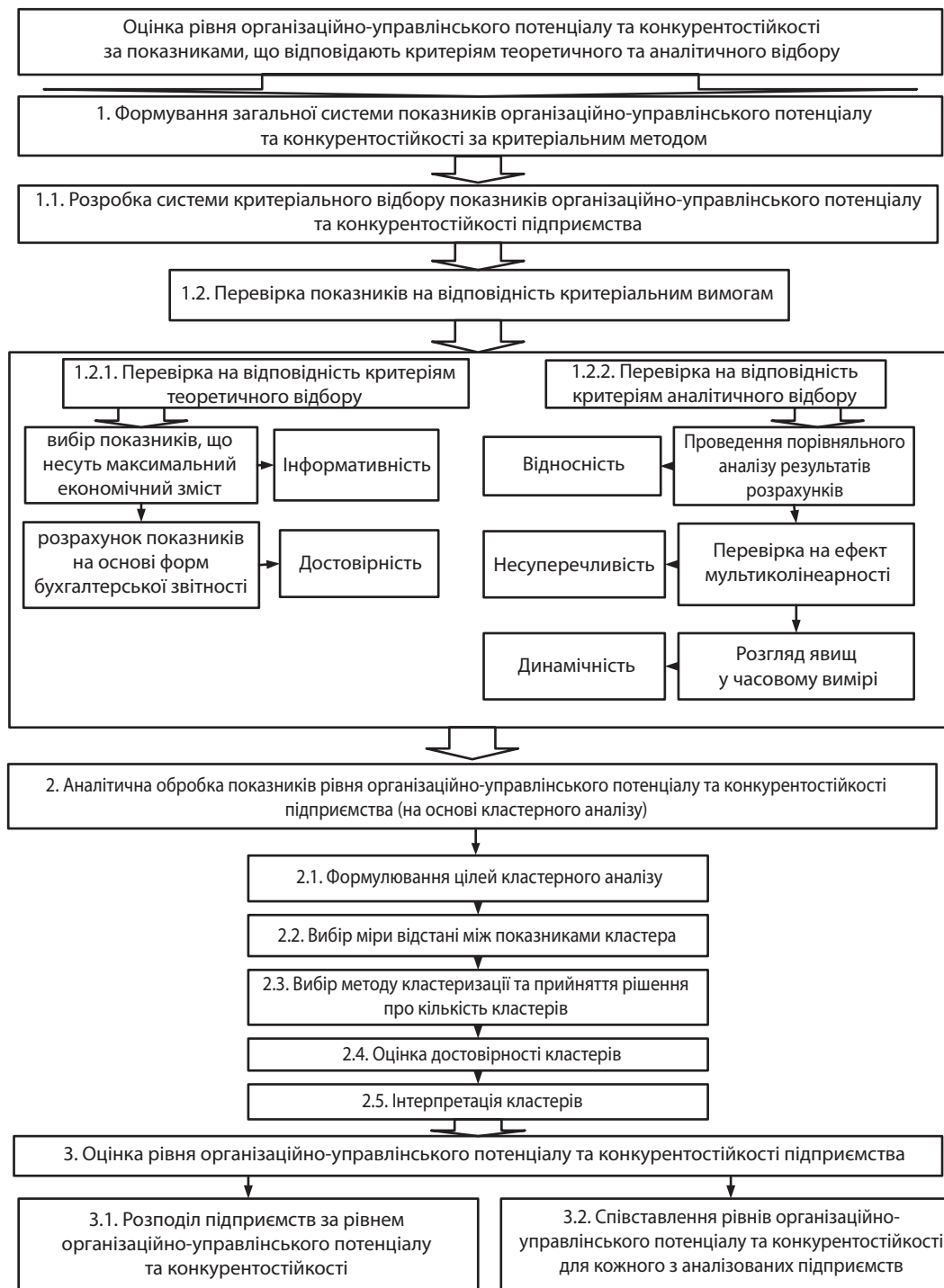

Рис. 1. Етапи відбору показників та оцінювання стану організаційно-управлінського потенціалу та конкурентостійкості підприємства

можності. Коефіцієнт загальної ліквідності досягає мінімального нормативного значення – 1,5, тобто підприємства володіють значним обсягом вільних ресурсів, які сформувалися завдяки власним джерелам. З позиції кредиторів підприємства такий варіант формування оборотних коштів є найбільш прийнятним. Водночас значне нагромадження запасів на підприємстві, відволікання коштів у дебіторську заборгованість може бути пов'язане з неефективним управлінням активами або невикористанням можливостей з одержання кредитів. Рентабельність продукції має досить низьке значення – 0,1, тобто отримано 10 коп. прибутку на 1 грн товарної продукції. Щодо коефіцієнта стійкості еко-

номічного зростання, то цей показник також нижче нормативного більш ніж удвічі, що свідчить про недоінвестування власних коштів у подальше виробництво;

2 кластер характеризується низьким рівнем фінансової конкурентостійкості, оскільки жоден з аналізованих показників не відповідає своїм нормативним значенням, що говорить про нездатність підприємства забезпечити свої короткострокові зобов'язання за рахунок оборотних активів. Це пов'язано зі структурою запасів, станом дебіторської заборгованості (наявність сумнівних боргів, простроченої дебіторської заборгованості тощо), довготривалістю виробничого циклу й іншими факторами. Наступний

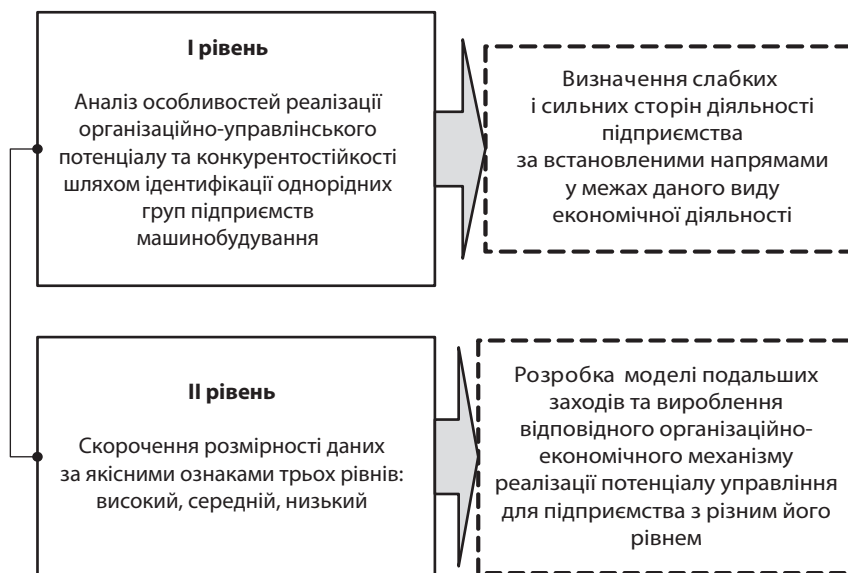

Рис. 2. Завдання кластерного аналізу організаційно-управлінського потенціалу та конкурентостійкості підприємств машинобудівного комплексу

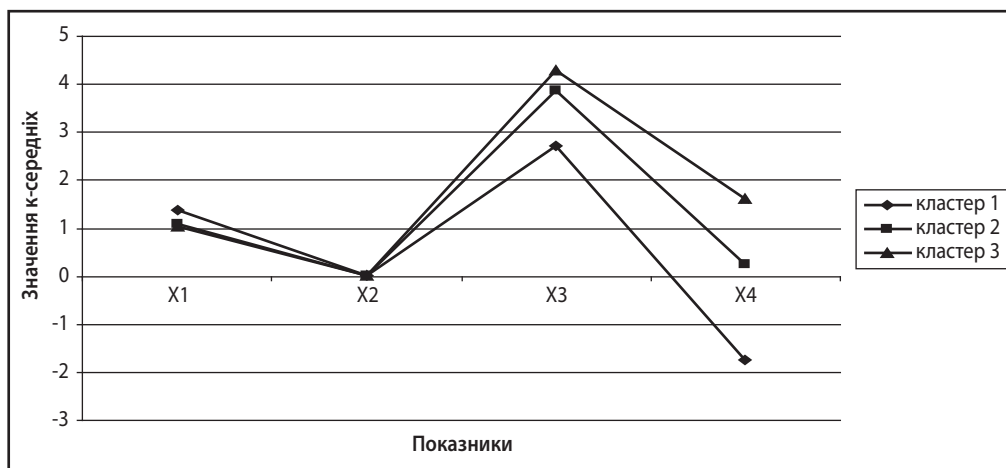

Рис. 3. Графік центрів кластерів організаційно-управлінського потенціалу

Примітка: X1 – коефіцієнт дотримання норм ієрархії; X2 – коефіцієнт автономності підрозділу організаційної структури управління; X3 – коефіцієнт децентралізації структури управління; X4 – коефіцієнт економічності систем управління.

показник – рентабельність продукції показує, що отримано –0,25 коп. прибутку в розрахунку на 1 грн виробничих витрат загалом, тобто підприємства цього кластера працюють збитково. Реінвестування прибутку немає, що свідчить про відсутність одержання прибутку, який залишається на підприємстві для його розвитку і створення резерву;

3 кластеру притаманний найвищий рівень фінансової конкурентостійкості. Особливо це забезпечується за рахунок коефіцієнта загальної ліквідності, середнє значення якого складає 6,85. Підприємства цього кластеру мають досить високу стійкість економічного зростання, проте, не дивлячись на відносно високу рентабельність продукції (0,27), цей показник не є достатнім для їх високоефективної роботи;

3) для маркетингової конкурентостійкості:

1 кластер включає показники з середнім рівнем маркетингової конкурентостійкості, не дивлячись на те, що рентабельність продажів незначно вище аналогічного показника 2 кластера. При цьому ефективність витрат на маркетингові дослідження (питома вага відповідних витрат у доході складає 0,25) значно нижче аналогічного показника в інших кластерах;

2 кластер підприємств можна віднести до підприємств з відносно високими показниками маркетингової діяльності. При досягненні рентабельності продажів на рівні 0,08, мають місце дуже низькі витрати на маркетингові дослідження у структурі вартості товарної продукції (0,06);

3 кластер характеризується відносно низьким рівнем маркетингової конкурентостійкості, оскільки має від'ємне значення рентабельності продажів – (–0,41), що свідчить про відсутність будь-якої ефективності операційної діяльності.

4) для соціальної конкурентостійкості:

1 кластер включає абсолютно усі середні показники соціальної конкурентостійкості, що обумовлено: рівнем конкурентостійкості заробітної плати (її середнє значення перевищує середньогалузеве у 1,34 рази); середнім показником питомої ваги персоналу, що пройшов перепідготовку та підвищення кваліфікації; середнім значенням стабільності персоналу (0,80);

2 кластер відповідає за усіма показниками високому рівню показників;

3 кластер характеризується відповідно тільки низькими показниками соціальної стійкості. Так, середній рі-

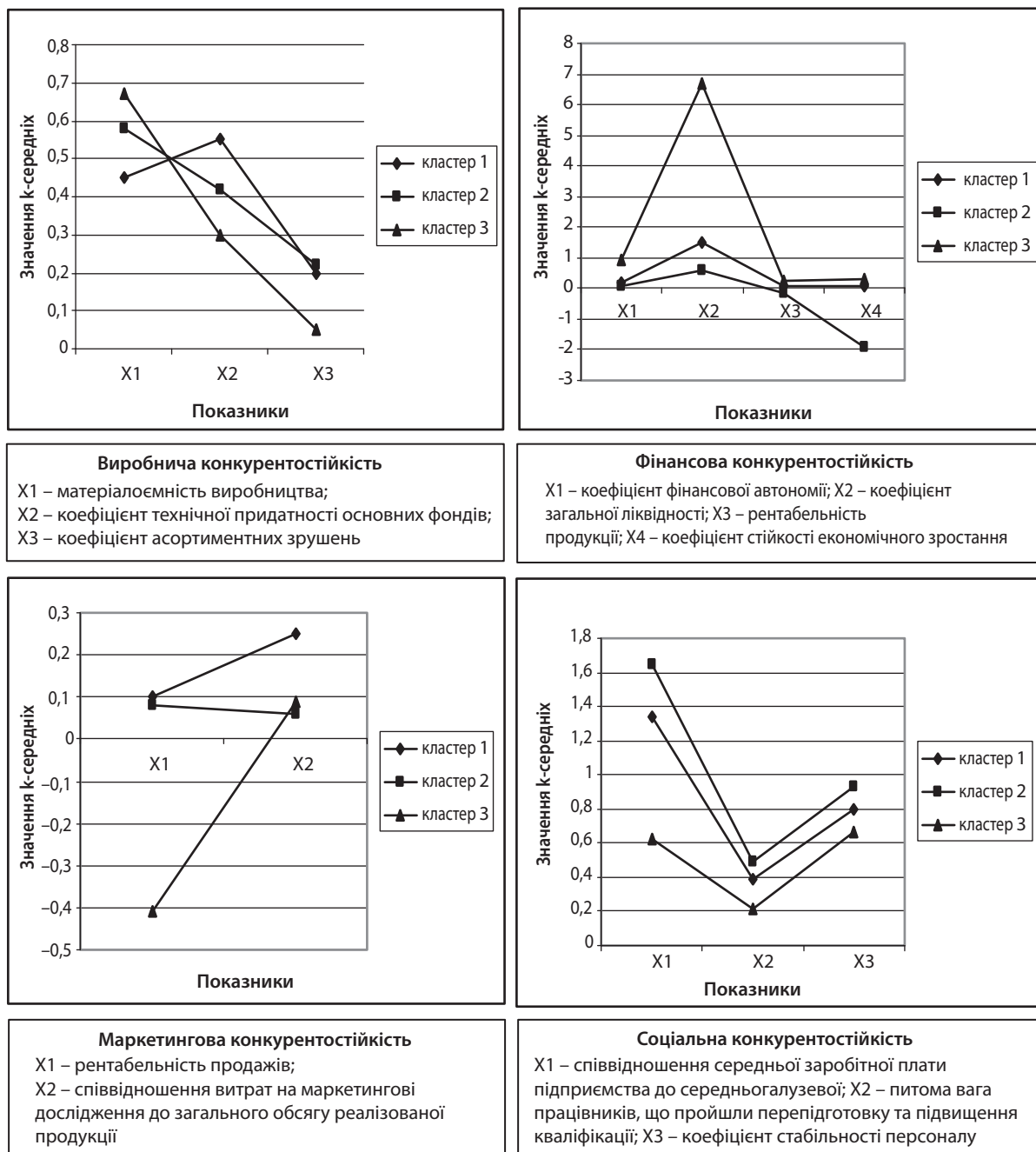

Рис. 4. Графік центрів кластерів за напрямми конкурентостійкості підприємств

вень заробітної плати на підприємствах цього кластеру нижче середньогалузевого аж на 38%, що супроводжується низькою стабільністю персоналу (0,66).

Оцінка рівня ОУП та напрямів конкурентостійкості підприємства (п. 3, рис. 1) систематизовано та наведено на рис. 5. Як видно з рис. 5, підприємства машинобудування у період 2009 – 2012 рр. мали найбільшу питому вагу високого рівня маркетингової стійкості (61%), що супроводжувалося доволі високою виробничою стійкістю (45%) та середнім рівнем фінансової стійкості (58%). Проте, при цьому мала місце значна частка низького рівня виробничої та соціальної конкурентостійкості (по 33%), що свідчить про недовикористання потенціалу виробництва.

Результати кластерного аналізу для оцінювання рівня ОУП та конкурентостійкості машинобудівних підприємств наведено в табл. 1, виходячи з якої, можна зробити висновок, що не завжди певному рівню ОУП відповідає

аналогічний рівень показників конкурентостійкості (наприклад, ПАТ Старокраматорський машинобудівний завод). При цьому при середньому рівні ОУП мають місце високі та низькі рівні конкурентостійкості.

Крім того, можна виділити підприємства машинобудування, які займають лідерські позиції з огляду досягнення конкурентостійкості та реалізації ОУП майже за усіма напрямми. Це стосується ПАТ Новокраматорський МЗ і ПАТ Харківський МЗ «Світало Шахтаря». Водночас до підприємств-аутсайдерів відносяться: ВАТ Потенціал і ПАТ «Славважмаш», у яких виявлено низький рівень аналізованих показників в абсолютній більшості спостережень.

Щодо динаміки загальної кількості підприємств за рівнями (В, С, Н) показників, маємо такі результати аналізу:

- ✦ частка підприємств з високим рівнем ОУП має найбільше значення 0,44 в 2010 р., найменше – 0,11 в 2012 р., а в 2009 і 2012 рр. – по 0,22 відпо-

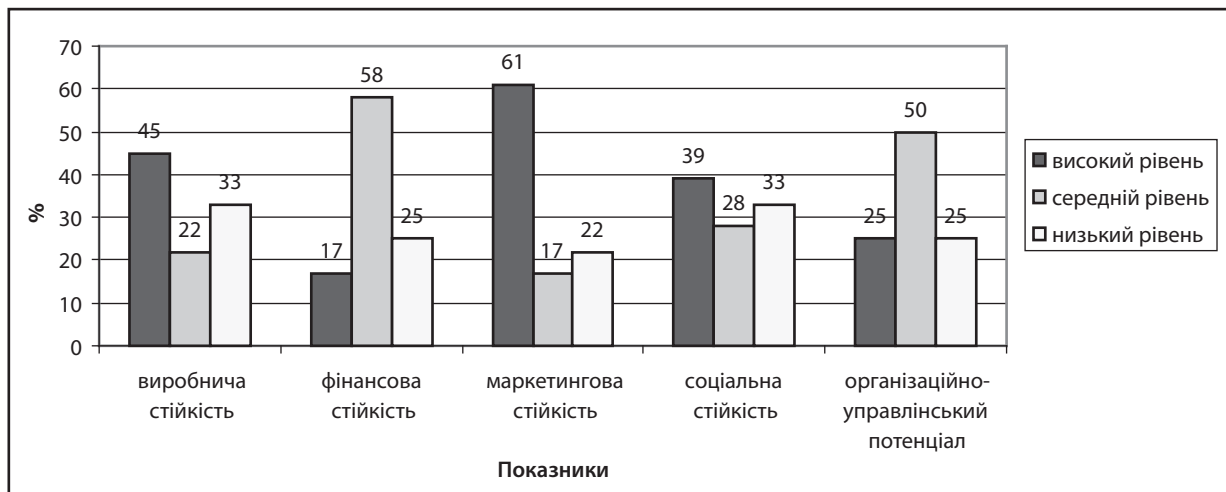

Рис. 5. Розподіл рівнів організаційно-управлінського потенціалу та конкурентостійкості підприємств машинобудування (2009 – 2012 рр.)

Таблиця 1

Загальні результати кластерного аналізу для оцінювання рівня організаційно-управлінського потенціалу та напрямів конкурентостійкості машинобудівних підприємств

Рік	Підприємство	Рівень показників:				
		організаційно-управлінський потенціал	виробнича конкурентостійкість	фінансова конкурентостійкість	маркетингова конкурентостійкість	соціальна конкурентостійкість
2009	ПАТ Азовмаш	С	Н	С	В	С
2010		С	Н	С	В	С
2011		С	Н	С	Н	В
2012		С	Н	С	Н	В
2009	ПАТ Дніпроважмаш	С	С	С	Н	Н
2010		С	С	С	Н	Н
2011		С	С	С	В	В
2012		С	В	С	В	В
2009	ПАТ Харківський машинобудівний завод «Світло Шахтаря»	В	В	В	В	С
2010		В	В	В	В	С
2011		В	В	В	В	С
2012		В	В	С	В	С
2009	ПАТ Донгормаш	Н	С	Н	Н	Н
2010		С	С	С	В	С
2011		С	С	Н	В	С
2012		В	В	С	С	С
2009	ПАТ Старокраматорський машинобудівний завод	С	В	С	В	Н
2010		В	В	С	В	Н
2011		С	Н	С	В	Н
2012		С	В	С	В	Н
2009	ПАТ Новокраматорський машинобудівний завод	В	В	В	В	В
2010		В	В	В	В	В
2011		С	В	В	С	В
2012		С	В	С	В	В
2009	ПАТ Славважмаш	Н	Н	Н	Н	С
2010		Н	Н	С	В	Н
2011		Н	Н	Н	Н	В
2012		Н	Н	Н	Н	В
2009	ВАТ Потенціал	Н	В	Н	Н	Н
2010		Н	Н	Н	Н	Н
2011		Н	Н	Н	Н	Н
2012		Н	Н	Н	Н	Н
2009	ПрАТ Горлівський машинобудівник	С	С	С	В	С
2010		В	С	С	В	С
2011		С	В	С	В	С
2012		С	В	С	В	С

- відно. Найбільшу питому вагу займають підприємства із середнім рівнем ОУП, а саме: значення коливаються від 0,33 до 0,67 у різні роки;
- ✦ збільшення частки підприємств з високим рівнем виробничої конкурентостійкості в 2012 р. (до 0,67) і відсутність із середнім рівнем;
 - ✦ значне збільшення питомої ваги підприємств із середнім рівнем фінансової конкурентостійкості у 2012 р. (до 78%) і відсутність із високим рівнем;
 - ✦ найбільша частка в загальному обсязі підприємств з високим рівнем маркетингової стійкості на протя́зі усього аналізованого періоду, а середнім та низьким – коливається у різні роки від 0,11 до 0,33;
 - ✦ у 2011 – 2012 рр. спостерігається збільшення до 44% підприємств машинобудування з високим рівнем соціальної конкурентостійкості та зменшенням з середнім та низьким рівнями до 33% та 23% відповідно.

ВИСНОВКИ

Кожне підприємство, зокрема машинобудівного комплексу, має власні характеристики економічної діяльності, що передбачає врахування специфіки реалізації організації управління з огляду забезпечення конкурентостійкості. У статті визначено особливості реалізації організаційно-управлінського потенціалу та конкурентостійкості підприємств машинобудування. Автором сформовано систему показників, які характеризують напрями конкурентостійкості (виробничу, фінансову, маркетингову, соціальну) та організаційно-управлінський потенціал. Використання економіко-математичного методу кластерного аналізу дозволило оцінити рівень ефективності матеріальної мотивації персоналу та розвитку економічних процесів підприємства за якісними ознаками. У роботі здійснено розподіл підприємств машинобудування за рівнем організаційно-управлінського потенціалу та конкурентостійкості. Виходячи з проведеного аналізу, перспективними напрямками досліджень вважаємо проведення багатовимірної оцінки рівня впливу організаційно-управлінського потенціалу на конкурентостійкість підприємств машинобудування; формування методичного забезпечення реалізації потенціалу управлінської організації виробництва; прогнозування конкурентостійкості в залежності від дієвості організаційно-управлінського потенціалу підприємства. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Кузьмін О. Є. Теоретичні та прикладні засади менеджменту : навч. посіб. / О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник. – Львів : Нац. ун-т «Львівська політехніка», «Інтелект-Захід», 2002. – 228 с.
2. Шегда А. В. Менеджмент : навч. посіб. / А. В. Шегда. – К. : Знання, КОО, 2002. – 583 с.
3. Мильник В. В. Системы управления : учеб. пособие / В. В. Мильник, Б. П. Титаренко, В. А. Волочиенко. – М. : Экономика и финансы, 2002. – 387 с.
4. Осовська Г. В. Менеджмент організації : навч. посіб. / Г. В. Осовська, О. А. Осовський. – К. : Кондор, 2005. – 860 с.
5. Чернега В. В. Конкурентостійкість підприємств та механізм її забезпечення: монографія / В. В. Чернега. – К. : ІПК ДСЗУ, 2008. – 255 с.
6. Печеркина Е. В. Организационно-экономическое обеспечение конкурентостойчивости предприятия : дис. ... канд. экон. наук : 08.00.05 / Е. В. Печеркина ; Оренбургск. гос. ун-т. – Оренбург, 2005. – 226 с.

7. Фионин В. В. Организационно-экономические основы управления конкурентостойчивостью предприятия: на примере промышленных предприятий : дис. канд. экон. наук : 08.00.05 / В. В. Фионин ; Самарск. гос. технич. ун-т. – Самара, 2004. – 169 с.

8. Швиданенко Г. О. Бізнес-діагностика підприємства : навч. посібник / Г. О. Швиданенко, А. І. Дмитренко, О. І. Олексик. – К. : КНЕУ, 2008. – 344 с.

9. Подольчак Н. Ю. Оцінювання рівня соціально-економічної ефективності систем менеджменту підприємств шляхом застосування локальних показників / Lviv Polytechnic National University Institutional Repository [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ena.lp.edu.ua>

10. Кроленко М. С. Система показників економічної стійкості промислового підприємства / М. С. Кроленко // Економічний вісник Донбасу. – 2011. – № 3. – С. 180 – 187.

11. Максимова И. Оценка конкурентоспособности промышленного предприятия / И. Максимова // Маркетинг. – 1996. – № 3. – С. 33 – 39.

12. Смирницкий Е. К. Экономические показатели в промышленности / Е. К. Смирницкий. – М.: Экономика, 1989. – 458 с.

13. Савицкая Г. В. Методика комплексного анализа хозяйственной деятельности / Г. В. Савицкая. – М. : ИНФРА-М, 2003. – 301 с.

14. Бердникова Т. Б. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности предприятия: уч. пособ. / Т. Б. Бердникова. – М. : ИНФРА-М, 2003. – 215 с.

15. Ізмайлова К. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / К. В. Ізмайлова. – К. : МАУП, 2000. – 148 с.

16. Методика проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій / Агентство з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій. – 27.06.97 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua

17. Гриньова В. М. Управління соціальним розвитком промислових підприємств: монограф. / В. М. Гриньова, М. М. Новикова, М. В. Боровик. – Харків : Вид-во ХНЕУ, 2008. – 160 с. – Бібліограф. : 148 – 157.

18. Кибанов А. Я. Управление персоналом организации : учебник [для студ. высш. навч. закл.] / Под. ред. А. Я. Кибанова. – М. : ИНФРА-М, 2002. – 638 с.

REFERENCES

- Berdnikova, T. B. *Analiz i diagnostika finansovo-khoziaystvennoy deiatelnosti predpriatiia* [Analysis and diagnosis of the financial and economic activity of the enterprise]. Moscow: INFRA-M, 2003.
- Cherheha, V. V. *Konkurentostiikist pidpriyemstv ta mekhanizm ii zabezpechennia* [Competitiveness of enterprise and the mechanism of its maintenance]. Kyiv: IPK DSZU, 2008.
- Fionin, V. V. «Organizatsionno-ekonomicheskie osnovy upravleniia konkurentoustoychivostiu predpriatiia: na primere promyshlennykh predpriatiy» [Organizational-economic management framework konkurentoustoychivostyu enterprise: the case of industrial enterprises]. dis. ... kand. ekon. nauk: 08. 00. 05, 2004.
- Hrynyova, V. M., Novykoval, M. M., and Borovyk, M. V. *Upravlinnia sotsialnym rozvytkom promyslovykh pidpriyemstv* [Managing social development industry]. Kharkiv: KhNEU, 2008.
- Izmailova, K. V. *Finansovyi analiz* [Financial Analysis]. Kyiv: MAUP, 2000.
- Krolenko, M. S. «Systema pokaznykiv ekonomichnoi stiiikosti promyslovoho pidpriyemstva» [The system of indicators of economic sustainability of industrial enterprises]. *Ekonomichnyi visnyk Donbasu*, no. 3 (2011): 180-187.

Kuzmin, O. Ie., and Melnyk, O. H. *Teoretychni ta prykladni zasady menedzhmentu* [Theoretical and applied principles of management]. Lviv: Lvivska politekhnika; Inteltekt-Zakhid, 2002.

Kibanov, A. Ya. *Upravlenie personalom organizatsii* [Management staff of the organization]. Moscow: INFRA-M, 2002.

Maksimova, I. «Otsenka konkurentosposobnosti promyshlennogo predpriiatiia» [Assessment of the competitiveness of industrial enterprises]. *Marketing*, no. 3 (1996): 33-39.

Mylnik, V. V., Titarenko, B. P., and Volochienko, V. A. *Sistemy upravleniia* [Management system]. Moscow: Ekonomika i finansy, 2002.

«Metodyka provedennia pohyblenoho analizu finansovo-hospodarskoho stanu pidpriemstv ta orhanizatsii» [Methodology for in-depth analysis of the financial condition of enterprises and organizations]. www.rada.gov.ua

Osovska, H. V., and Osovskiy, O. A. *Menedzhment orhanizatsii* [Management organization]. Kyiv: Kondor, 2005.

Pecherkina, E. V. «Organizatsionno-ekonomicheskoe obespechenie konkurentoustoychivosti predpriiatiia» [Organizational

and economic support konkurentoustoychivosti enterprise]. *Dis. ... kand. ekon. nauk*: 08.00. 05, 2005.

Podolchak, N. Yu. «Otsiniuvannia rivnia sotsialno-ekonomichnoi efektyvnosti system menedzhmentu pidpriemstv shliakhom zastosuvannia lokalnykh pokaznykiv» [Evaluation of socio-economic efficiency of management of enterprises through the use of local indicators]. <http://ena.lp.edu.ua>

Shehda, A. V. *Menedzhment* [Management]. Kyiv: Znannia; KOO, 2002.

Savitskaia, G. V. *Metodyka kompleksnogo analiza khoziaystvennoy deiatelnosti* [Methodology for integrated analysis of economic activity]. Moscow: INFRA-M, 2003.

Smirnitkiy, E. K. *Ekonomicheskie pokazateli v promyshlennosti* [Economic indicators in the industry]. Moscow: Ekonomika, 1989.

Shvydanenko, H. O., Dmytrenko, A. I., and Oleksyk, O. I. *Biznes-diahnostyka pidpriemstva* [Business diagnostics company]. Kyiv: KNEU, 2008.

УДК 65.012.34

АНАЛІЗ ЛОГІСТИЧНИХ ВИТРАТ НАПІВПРОВІДНИКОВОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

© 2014 ПОПОВА В. Д.

УДК 65.012.34

Попова В. Д. Аналіз логістичних витрат напівпровідникової галузі України

Метою роботи є аналіз логістичних витрат у виробництві напівпровідникових матеріалів на прикладі двох підприємств України. Досліджено вплив логістичного управління і логістичних витрат на формування кінцевої собівартості (ціни) товару (послуг). Надано оцінку логістичних витрат підприємств напівпровідникової галузі України і встановлено її структуру за видами основних витратних статей: матеріальних, транспортних, виробничих і складських. Установлено узагальнену кількісну структуру логістичних витрат підприємств напівпровідникової галузі України з різними формами власності в умовах ситуативного зростання собівартості продукції та падіння рентабельності виробництва, викликаних загальними кризовими тенденціями в економіці. Перспективами подальших досліджень у даному напрямі є аналіз витрат у виробництві напівпровідникової продукції і встановлення особливості їх групування та класифікації з точки зору логістики, обґрунтування моделі оцінки собівартості продукції, яка враховує взаємно суперечливий вплив прямих логістичних витрат і логістичного управління на кінцевий результат.

Ключові слова: логістичні витрати, логістичне управління, напівпровідникова галузь, собівартість, економічна криза.

Рис.: 1. **Табл.:** 4. **Формул.:** 4. **Бібл.:** 8.

Попова Вікторія Давидівна – здобувач, Класичний приватний університет (вул. Жуковського, 70 Б, Запоріжжя, 69002, Україна)

E-mail: vikar-2010@mail.ru

УДК 65.012.34

Попова В. Д. Анализ логистических затрат полупроводниковой отрасли Украины

Целью работы является анализ логистических затрат в производстве полупроводниковых материалов на примере двух предприятий Украины. Исследовано влияние логистического управления и логистических расходов на формирование конечной себестоимости (цены) товара (услуг). Дана оценка логистических расходов предприятий полупроводниковой отрасли Украины и установлена её структура по видам основных расходных статей: материальных, транспортных, производственных и складских. Установлена обобщенная количественная структура логистических затрат предприятий полупроводниковой области Украины с разными формами собственности в условиях ситуативного роста себестоимости продукции и падения рентабельности производства, вызванных общими кризисными тенденциями в экономике. Перспективами дальнейших исследований в данном направлении является анализ затрат в производстве полупроводниковой продукции и установление особенности их группирования и классификации с точки зрения логистики, обоснование модели оценки себестоимости продукции, которая учитывает взаимно противоречивое влияние прямых логистических расходов и логистического управления на конечный результат.

Ключевые слова: логистические затраты, логистическое управление, полупроводниковая отрасль, себестоимость, экономический кризис.

Рис.: 1. **Табл.:** 4. **Формул.:** 4. **Библ.:** 8.

Попова Виктория Давидовна – соискатель, Классический приватный университет (ул. Жуковського, 70 Б, Запоріжжя, 69002, Україна)

E-mail: vikar-2010@mail.ru

UDC 65.012.34

Popova V. D. Analysis of Logistics Costs of the Ukrainian Semiconductor Industry

The goal of the article is analysis of logistics costs in production of semiconductor materials using example of two Ukrainian enterprises. The article studies influence of logistics management and logistics costs upon formation of the final cost value (price) of a commodity (service). It gives an assessment of logistics costs of Ukrainian semiconductor enterprises and establishes its structure by types of main expenditure items: material, transport, production and storehouse. It establishes the generalised quantitative structure of logistics costs of Ukrainian semiconductor enterprises with various forms of ownership under conditions of a situational growth of cost value of products and reduction of profitability of production, caused by common crisis tendencies in economy. Prospects of further studies in this direction are analysis of costs in production of semiconductor products and establishment of the specific feature of their grouping and classifying from the point of view of logistics and justification of the model of assessment of cost value of products, which takes into account mutually contradictory influence of direct logistics costs and logistics management upon the final result.

Key words: logistics costs, logistics management, semiconductor industry, cost value, economic crisis.

Pic.: 1. **Tabl.:** 4. **Formulae:** 4. **Bibl.:** 8.

Popova Viktoriya D. – Applicant, Classic Private University (vul. Zhukovskogo, 70 B, Zaporizhzhya, 69002, Ukraine)

E-mail: vikar-2010@mail.ru